

SPIS TREŚCI

SŁOWO WSTĘPNE	11
PRZEDMOWA DO CZWARTEGO WYDANIA	13
WYKAZ SKRÓTÓW	14
Rozdział I. ZAGADNIENIA OGÓLNE	15
1. Pojęcie prawa międzynarodowego	15
1.1. Definicja prawa międzynarodowego	15
1.2. Prawo międzynarodowe publiczne a prawo międzynarodowe prywatne	17
1.3. Nazwa prawa międzynarodowego	18
2. Funkcje (przedmiot) prawa międzynarodowego	18
3. Stosunki międzynarodowe, czyli obrót międzynarodowy	20
4. Cechy charakterystyczne prawa międzynarodowego	22
4.1. Uwagi ogólne	22
4.2. Tworzenie prawa międzynarodowego (brak ustawodawcy)	22
4.3. Przymus w prawie międzynarodowym (brak zorganizowanego aparatu przymusu)	23
4.4. Brak obowiązkowego sądownictwa międzynarodowego	24
4.5. Stosowanie prawa międzynarodowego i jego moc wiążąca	25
5. Struktura i charakter norm współczesnego prawa międzynarodowego	26
6. Prawo międzynarodowe a prawo wewnętrzne. Stosowanie prawa międzynarodowego wewnątrz państwa	28
6.1. Uwagi ogólne	28
6.2. Dualizm i monizm	29
6.3. Obowiązek dostosowania prawa wewnętrznego do prawa międzynarodowego	31
6.4. Sposoby harmonizacji prawa wewnętrznego z międzynarodowymi zobowiązaniami	32
6.5. Miejsce prawa wewnętrznego w stosunkach międzynarodowych	35
6.6. Komplementarność wewnętrznego i międzynarodowego porządku prawnego	36
Rozdział II. ROZWÓJ PRAWA MIĘDZYNARODOWEGO	38
1. Uwagi ogólne	38
2. Początki prawa międzynarodowego	39
3. Ukształtowanie systemu prawa międzynarodowego	40
4. Prawo międzynarodowe w okresie kapitalizmu	42
4.1. Okres kapitalizmu wolnokonkurencyjnego (1789–1871)	42
4.2. Imperializm (1871–1917)	45

5. Okres współistnienia państw o różnych ustrojach społeczno-politycznych	47
5.1. Okres międzywojenny i druga wojna światowa	47
5.2. Okres po drugiej wojnie światowej	51
Rozdział III. ŹRÓDŁA PRAWA MIĘDZYNARODOWEGO	60
1. Pojęcie źródeł prawa międzynarodowego	60
1.1. Różne znaczenia tego terminu	60
1.2. Artykuł 38 Statutu Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości a źródła prawa międzynarodowego	61
1.3. Współczesne źródła prawa międzynarodowego	63
1.4. Środki pomocnicze do stwierdzania istnienia norm prawa międzynarodowego	65
2. Umowa międzynarodowa	66
2.1. Uwagi ogólne	66
2.2. Zawieranie umów międzynarodowych	72
2.3. Obowiązywanie umowy międzynarodowej. Ważność	78
2.4. Zakres czasowy obowiązywania i stosowania umowy międzynarodowej (od kiedy, do kiedy)	81
2.5. Zakres podmiotowy obowiązywania umowy międzynarodowej (kogo umowa międzynarodowa obowiązuje)	88
2.6. Zakres terytorialny obowiązywania i stosowania umowy międzynarodowej	90
2.7. Zakres rzeczowy (przedmiotowy) obowiązywania umowy międzynarodowej. Zastrzeżenia	90
2.8. Interpretacja (wykładnia) umowy międzynarodowej	93
3. Zwyczaj	96
4. Uchwały prawotwórcze (normatywne) organizacji międzynarodowych	105
5. Kodyfikacja prawa międzynarodowego	110
Rozdział IV. PODMIOTY PRAWA MIĘDZYNARODOWEGO	114
1. Uwagi ogólne	114
2. Państwo	117
2.1. Pojęcie i istota państwa	117
2.2. Powstanie i upadek państwa	119
2.3. Ciągłość (identyczność) i sukcesja państw	123
3. Państwo w stosunkach międzynarodowych	126
3.1. Suwerenność i kompetencja własna państw	126
3.2. Zasada nieinterwencji	128
3.3. Równość państw i ich immunitet jurysdykcyjny	130
4. Rodzaje państw	132
4.1. Państwa jednolite i złożone	133
4.2. Państwa rozwijające się	134
4.3. Państwa śródlądowe, państwa o niekorzystnym położeniu geograficznym i państwa archipelagowe	135
4.4. Państwa trwale neutralne	136
5. Podmioty prawa międzynarodowego inne niż państwa	138
6. Uznanie międzynarodowe	148
Rozdział V. STOSUNKI, ZDARZENIA I AKTY (CZYNNOŚCI) PRAWNOMIĘDZYNARODOWE	153
1. Stosunki prawnomiędzynarodowe	153
2. Zdarzenia prawnomiędzynarodowe	154
3. Akty (czynności) prawnomiędzynarodowe	155
4. Akty jednostronne państw	161

Rozdział VI. ODPOWIEDZIALNOŚĆ MIĘDZYNARODOWA	165
1. Uwagi ogólne	165
2. Odpowiedzialność państwa	167
3. Odpowiedzialność jednostek	171
Rozdział VII. TERYTORIUM	174
1. Uwagi ogólne	174
2. Terytorium państwowe	175
3. Zwierzchnictwo terytorialne	177
4. Szczegółne ograniczenia zwierzchnictwa terytorialnego	179
5. Nabycie terytorium państwowego	180
5.1. Nabycie pierwotne	180
5.2. Nabycie pochodne	182
5.3. Zmiany terytorialne a obywatelstwo ludności	184
5.4. Zakaz użycia siły i prawo narodów do samostanowienia a zmiany terytorialne	184
6. Granice	186
6.1. Uwagi ogólne	186
6.2. Granice Polski	188
7. Rzeki	190
8. Obszary podbiegunowe	194
Rozdział VIII. MIĘDZYNARODOWE PRAWO MORZA	196
1. Uwagi ogólne	196
2. Obszary morskie — ich klasyfikacja	198
3. Statki morskie	199
4. Morskie wody wewnętrzne	204
5. Wody archipelagowe	207
6. Morze terytorialne	208
7. Morska strefa przyległa	212
8. Strefa wyłącznego rybołówstwa	213
9. Szelf kontynentalny	214
10. Strefa ekonomiczna	216
11. Morze pełne	218
12. Dno mórz i oceanów poza granicami jurysdykcji państwowej	224
13. Cieśniny i kanały morskie	225
13.1. Cieśniny	225
13.2. Kanały morskie	227
14. Współpraca międzynarodowa w dziedzinie korzystania z obszarów morskich i ochrony środowiska morskiego	229
Rozdział IX. MIĘDZYNARODOWE PRAWO LOTNICZE I KOSMICZNE	233
1. Uwagi ogólne	233
2. Przestrzeń powietrzna	235
3. Statki powietrzne	237
4. Międzynarodowa żegluga powietrzna	239
5. Prawo kosmiczne	242
Rozdział X. LUDNOŚĆ PAŃSTWA	247
1. Uwagi ogólne	247
2. Obywatelstwo	248
3. Traktowanie cudzoziemców	254
4. Międzynarodowy ruch osobowy	255

5. Ekstradycja i azyl	257
6. Ochrona grup ludzkich i praw człowieka	260
Rozdział XI. PRAWO DYPLMATYCZNE I KONSULARNE	264
1. Uwagi ogólne	264
2. Stosunki i służba dyplomatyczna	265
2.1. Źródła prawa dyplomatycznego	265
2.2. Ustanowienie i utrzymywanie stosunków dyplomatycznych	266
2.3. Funkcje misji dyplomatycznej	267
2.4. Członkowie misji	268
2.5. Przywileje i immunitety dyplomatyczne	273
2.6. Treść (zakres przedmiotowy) przywilejów i immunitetów dyplomatycznych	274
2.7. Osoby korzystające z przywilejów i immunitetów dyplomatycznych (zakres podmiotowy)	276
2.8. Zakres czasowy obowiązywania przywilejów i immunitetów	277
2.9. Zakres terytorialny obowiązywania przywilejów i immunitetów	277
2.10. Obowiązek członków misji wobec państwa przyjmującego	278
2.11. Pomieszczenia misji dyplomatycznej	279
3. Stosunki i służba konsularna	279
3.1. Źródła prawa konsularnego	279
3.2. Ustanowienie i utrzymywanie stosunków konsularnych	280
3.3. Funkcje konsularne	281
3.4. Członkowie urzędu konsularnego	283
3.5. Przywileje i immunitety konsularne	284
3.6. Treść (zakres przedmiotowy) przywilejów i immunitetów konsularnych	285
3.7. Osoby korzystające z przywilejów i immunitetów konsularnych	285
3.8. Zakres czasowy obowiązywania przywilejów i immunitetów konsularnych	286
3.9. Zakres terytorialny obowiązywania przywilejów i immunitetów konsularnych	286
3.10. Pomieszczenia i archiwa konsularne	287
Rozdział XII. ORGANIZACJE MIĘDZYNARODOWE	288
1. Uwagi ogólne	288
2. Organizacja Narodów Zjednoczonych	298
2.1. Podstawy prawne i istota ONZ	298
2.2. Członkostwo w ONZ	300
2.3. Cele i zasady ONZ	303
2.4. Struktura organizacyjna ONZ	305
2.5. Zgromadzenie Ogólne	305
2.6. Rada Bezpieczeństwa	308
2.7. Rada Gospodarczo-Społeczna	312
2.8. Rada Powiernicza	312
2.9. Sekretariat	313
2.10. Działalność ONZ	314
3. Organizacje wyspecjalizowane	315
4. Organizacje regionalne	317
4.1. Organizacja Państw Amerykańskich	318
4.2. Liga Państw Arabskich	319
4.3. Unia Afrykańska	319
5. Organizacje wojskowe	320
5.1. Karta Narodów Zjednoczonych a przymierza	320
5.2. Pakt Północnoatlantycki	321
6. Rada Europy	322

Rozdział XIII. UMOWY I ORGANIZACJE GOSPODARCZE	324
1. Uwagi ogólne	324
2. Dwustronne umowy gospodarcze	326
3. Organizacje gospodarcze	329
3.1. Rola ONZ w rozwiązywaniu problemów gospodarczych	329
3.2. Układ Ogólny w sprawie Taryf Celnych i Handlu	331
3.3. Światowa Organizacja Handlu	332
3.4. Międzynarodowy Fundusz Walutowy	333
3.5. Międzynarodowy Bank Odbudowy i Rozwoju	335
Rozdział XIV. WSPÓLNOTY EUROPEJSKIE	337
1. Uwagi ogólne	337
2. Europejska Wspólnota Węgla i Stali	338
3. Wspólnota Europejska	339
4. Europejska Wspólnota Energii Atomowej	340
5. Unia Europejska	341
6. Podstawy prawne Wspólnot Europejskich	345
7. Instytucje Wspólnot Europejskich	350
7.1. Parlament Europejski	350
7.2. Rada	353
7.3. Komisja	356
7.4. Trybunał Sprawiedliwości i Sąd Pierwszej Instancji	358
7.5. Trybunał Obrachunkowy	360
7.6. Organy doradcze Wspólnot Europejskich	361
7.7. Instytucje finansowe	363
Rozdział XV. ZAŁATWIANIE SPORÓW MIĘDZYNARODOWYCH	369
1. Uwagi ogólne	369
2. Rokowania (negocjacje)	372
3. Dobre usługi i pośrednictwo (mediacja)	373
4. Komisje śledcze	374
5. Koncyliacja	375
6. Postępowanie przed organami Narodów Zjednoczonych	376
7. Arbitraż (sądownictwo polubowne)	378
8. Sądownictwo międzynarodowe	381
8.1. Uwagi ogólne	381
8.2. Stały Trybunał Sprawiedliwości Międzynarodowej	382
8.3. Międzynarodowy Trybunał Sprawiedliwości	382
8.4. Międzynarodowy Trybunał Prawa Morza	389
9. Środki odwetowe	390
Rozdział XVI. PRAWO PRZECIWWOJENNE	392
1. Uwagi ogólne	392
2. Zakaz agresji	392
3. Definicja agresji	396
4. Bezpieczeństwo zbiorowe	398
5. Rozbrojenie i ograniczenie zbrojeń	404
Rozdział XVII. PRAWO KONFLIKTÓW ZBROJNYCH	411
1. Uwagi ogólne	411
1.1. Pojęcie wojny i konfliktu zbrojnego	411

1.2. Pojęcie prawa wojennego i jego obowiązywanie	412
1.3. Stosowanie prawa wojennego w konfliktach zbrojnych nie mających charakteru międzynarodowego	414
1.4. Źródła prawa wojennego	414
1.5. Obszar wojny i teatr wojny	417
2. Początek wojny	417
3. Wojna lądowa	418
3.1. Siły zbrojne — ich skład	418
3.2. Kroki nieprzyjacielskie	421
3.3. Ochrona ofiar wojny	423
3.4. Okupacja wojenna	426
4. Wojna morska	428
4.1. Uwagi ogólne	428
4.2. Morskie siły zbrojne	429
4.3. Akty walki	430
4.4. Ochrona chorych, rannych i rozbitków	431
4.5. Akty wrogie	431
5. Wojna powietrzna	433
5.1. Uwagi ogólne	433
5.2. Siły zbrojne	433
5.3. Akty walki	434
6. Zakończenie wojny	435
7. Neutralność w wojnie	436
MATERIAŁY DO POZNANIA PRAWA MIĘDZYNARODOWEGO	439
I. Zbiory umów międzynarodowych	439
II. Zbiory praktyki państw i inne wydawnictwa dokumentalne	440
III. Orzeczenia sądowe i arbitrażowe	440
IV. Dokumenty organizacji międzynarodowych	441
1. Organizacja Narodów Zjednoczonych	441
2. Inne organizacje	442
V. Piśmiennictwo	442
SKOROWIDZ PRZEDMIOTOWY	445